

Doninu (Malta) International
hija konformi mal-
ligijiet
Maltin u
Internazzjonali

Doninu (Malta) International

Doninu (Malta) International hija organizzazzjoni volontarja li topera f'Malta fuq bażi kompletament volontarja u mingħajr skop ta' qligħ. L-għaqda twaqqfet biex tgħin lil persuni vulnerabbli u familji fil-bżonn permezz ta' għajnuna diretta, b'rispett sħiħ lejn id-dinjità ta' kull persuna.

Status Legali u Indipendenza

1. Doninu (Malta) International mhix registrata mal-Kummissarju talOrganizzazzjonijiet Volontarji.
2. Dan isir b'konformità mal-liġi, li tagħti d-dritt lill-għaqdiet bħal tagħna li joperaw barra mir-reġistrazzjoni formali, sakemm ma jiġbrux fondi pubbliċi jew ma joperawx kummerċjalment.
3. L-għaqda ma tħaddan l-ebda kulur politiku u ma tkunx marbuta ma' ebda partit jew entità reliġjuża.

Finanzi u Operazzjonijiet

1. L-għaqda **ma tiġborx flus** u **ma tħaddimx kontijiet bankarji**.
2. Ma nitolbux u ma nirċevux **grants jew fondi mill-Gvern** jew minn kwalunkwe entità oħra.
3. Ma nagħmlux **attivitajiet kummerċjali** ta' ebda tip.
4. Il-voluntiera kollha tagħna jaħdmu **mingħajr ħlas jew kumpens**, u l-kontribuzzjoni tagħhom hija kompletament fil-qafas ta' servizz lejn ilkomunità.

Għanijiet Soċjali u Umani

1. Doninu (Malta) International taħdem biex:
  - o Tiġbor **ikel, hwejjeg u affarijiet essenzjali oħra**.

- o Taqsam ta dawn ir-riżorsi **mingħajr hlas** lill-persuni vulnerabbli u lill-familji fil-bżonn.
2. Il-hidma ssir b’rispett lejn kull persuna, **mingħajr diskriminazzjoni** fuq bażi ta’ politika, reliġjon, razza jew status soċjali.

Prinċipji ta’ Etika u Trasparenza

1. Kull attività tal-għaqda titmexxa b’trasparenza sħiħa.
2. L-ebda membru jew voluntier ma jista’ jiehu benefiċċju personali jew finanzjarju mill-attivitàjiet tal-għaqda.
3. L-għaqda tibqa’ dejjem lejali lejn il-valuri tal-ġustizzja soċjali, solidarjetà u rispett lejn il-bniedem.

Legal Right not to be Registered with the CVO

Il-Ligi Maltija: Voluntary Organisations Act (Kap. 492 tal-Liġijiet ta’ Malta)

Artikolu 4(1) – Definizzjoni ta’ Organizzazzjoni Volontarja

“A voluntary organisation means a foundation, a trust, or an association of persons which is established for a lawful purpose and which is non-profit making, and which is voluntary in nature.” **Dan l-artikolu** juri li l-għaqda trid tkun non-profit u volontarja biex tikkwalifika bħala “voluntary organisation”.

Madankollu, l-artikolu **ma jgħidx li trid tkun obligatorjament registrata** mal-CVO biex teżisti jew taħdem.

Artikolu 5 – Enrolment hija volontarja

“Any voluntary organisation may enrol itself with the Commissioner by submitting an application in the prescribed form.” (Voluntary Organisations Act, Cap. 492, Article 5(1))

Il-kelma “**may enrol**” tfisser li **r-registrazzjoni ma hijiex obligatorja**. Il-ligi tagħti **għażla**, mhux obbligu.

Jekk l-għaqda ma tiġborx flus jew ma titlobx benefiċċji pubbliċi, tista’ topera mingħajr ma tkun registrata.

Artikolu 6(1) – Għaqdiet mhux registrati xorta jistgħu jeżistu legalment

“An organisation which is not enrolled under this Act shall not be precluded from operating as a voluntary organisation, but shall not be entitled to any benefit or advantage available to enrolled organisations.”

Dan hu l-artikolu **li jikkonferma b’mod ċar li għaqda bħal Doninu (Malta) International tista’ teżisti u topera legalment** mingħajr ma tkun registrata.

L-unika differenza hi li **ma jkollhiex id-dritt għall-benefiċċji finanzjarji jew tax credits** li jingħataw lil dawk irregistrati.

Artikolu 7 – Limitazzjonijiet

“Unenrolled organisations may not receive public funds, government grants, or hold public collections unless they are duly authorised.”

Dan ifisser li sakemm Doninu (Malta) International **ma tiġborx flus pubbliċi, ma tħaddimx bank account, u ma titlobx grants mill-gvern, hija kompletament fil-limiti tal-ligi**.

Civil Code (Kap. 16 – Second Schedule, Article 3)

“An association which is established for a lawful purpose and is nonprofit making may exist without the requirement of registration or legal personality.”

Skont il-**Kodiċi Ċivili**, kwalunkwe **għaqda mhux kummerċjali u mhux għal qligħ** tista’ ** teżisti legalment mingħajr ma tkun registrata**.

Dan jipproteġi lil Doninu (Malta) International bħala entità soċjali mhux kummerċjali.

Interpretation u Prassi Legali

Il-Commissioner for Voluntary Organisations innifsu, fuq is-sit uffiċjali tiegħu (cvo.gov.mt), jiddikjara li:

“Registration (enrolment) with the Commissioner is not obligatory. However, unenrolled organisations may not benefit from fiscal incentives, public funding or hold public collections.”

Dan jikkonferma **li ma tkunx reġistrat mhix kontra l-liġi**. Għaqdiet bħal Doninu (Malta) International li:

- ma jiġbrux flus,
- ma jhaddmux kontijiet bankarji,
- ma jithallsux, u
- jagħtu għajjuna direttament lill-familji fil-bżonn,

huma kompletament konformi mal-liġi anke jekk ma hummiex irreġistrati.

Protezzjoni Internazzjonali (UN & EU)

Skont **Artikolu 11 tal-European Convention on Human Rights (ECHR)**:

“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others...”

Dan ifisser li kull grupp ta' persuni jista' **johloq għaqda jew organizzazzjoni** mingħajr reġistrazzjoni statali obbligatorja, **sakemm ma jmurx kontra l-liġi jew is-sigurtà pubblika**.

Konkluzjoni:

Punt

Bażi Legali

Effett fuq Doninu (Malta)

International

Id-dritt li teżisti mingħajr reġistrazzjoni	Voluntary Organisations Act, Art. 6(1)	Għaqda tista' topera b'mod legali anke jekk mhux enrol.
Mhix obligatorja rreġistrazzjoni	Art. 5(1) tal-istess Att	Il-kelma "may enrol" tagħti għażla, mhux obbligu.
Limitazzjonijiet	Art. 7	Ma tistax tiġbor flus jew tapplika għal grants pubbliċi.
Protezzjoni bħala għaqda mhux kummerċjali	Civil Code, Second Schedule, Art. 3	Għaqda li ma tagħmilx qligħ għandha eżistenza legali awtomatika.
Dritt ta' għaqda skont iddrittijiet tal-bniedem	ECHR, Art. 11	Id-dritt li teżisti u taħdem mingħajr interferenza statali.

Legal Right of Non-Registration

Doninu (Malta) International topera bħala għaqda volontarja mhux kummerċjali, u taħdem b'konformità mal-liġijiet ta' Malta u dawk internazzjonali. Din it-taqsimha tispjega l-bażi legali li tagħti d-dritt lill-għaqda **li teżisti u topera mingħajr ma tkun reġistrata** mal-Commissioner for Voluntary Organisations (CVO).

(a) Voluntary Organisations Act – Kap. 492 tal-Liġijiet ta' Malta

1. Artikolu 4 (1)

“A voluntary organisation means a foundation, a trust, or an association of persons which is established for a lawful purpose and which is non-profit making, and which is voluntary in nature.”

Dan jindika li l-għaqda trid tkun non-profit u volontarja; **il-liġi ma tghidx li trid tkun obligatorjament reġistrata.**

2. Artikolu 5 (1)

“Any voluntary organisation may enrol itself with the Commissioner by submitting an application in the prescribed form.”

Il-kelma “may enrol” tfisser li r-registrazzjoni hija fakultattiva, mhux obligatorja. L-għaqda tista’ tagħżel li ma tkunx registrata jekk ma titlobx fondi jew benefiċċji pubbliċi.

3. Artikolu 6 (1)

“An organisation which is not enrolled under this Act shall not be precluded from operating as a voluntary organisation, but shall not be entitled to any benefit or advantage available to enrolled organisations.”

Din hija l-bażi legali ewlenija li tikkonferma li għaqda mhux registrata xorta tista’ topera legalment. L-uniku limitu huwa li ma tistax tirċievi fondi jew benefiċċji statali.

4. Artikolu 7

“Unenrolled organisations may not receive public funds, government grants, or hold public collections unless they are duly authorised.”

Doninu (Malta) International, billi ma tiġborx flus u ma titlobx grants, tinsab konformi mal-liġi taħt dan l-artikolu.

(b) Civil Code – Kap. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta (Second Schedule, Artikolu 3)

“An association which is established for a lawful purpose and is nonprofit making may exist without the requirement of registration or legal personality.”

Dan l-artikolu jagħti protezzjoni legali lill-għaqdiet mhux kummerċjali bħallDoninu (Malta) International, li tista’ teżisti u taħdem minghajr ebda formalità ta’ registrazzjoni.

(c) Pożizzjoni Uffiċjali tal-Commissioner for Voluntary Organisations (CVO)

Is-sit uffiċjali tal-CVO jiddikjara li:

“Registration (enrolment) with the Commissioner is not obligatory. However, unenrolled organisations may not benefit from fiscal incentives, public funding or hold public collections.”

Dan jikkonferma li **għaqdiet bħal Doninu (Malta) International jistgħu joperaw legalment barra mir-registrazzjoni**, sakemm ma jidhlux f’attivitajiet finanzjarji jew kummerċjali.

(d) Protezzjoni Internazzjonali u Ewropea

1. European Convention on Human Rights (ECHR) – Artikolu 11

“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others.”

Il-ligi Ewropeja tiggarantixxi **d-dritt ta’ kull grupp ta’ persuni li jiffurmaw organizzazzjoni** mingħajr approvazzjoni statali obbligatorja, sakemm il-għanijiet tagħhom ikunu paċifiċi, karitativi u legali.

2. Charter of Fundamental Rights of the European Union – Artikolu 12

“Everyone has the right to freedom of assembly and of association at all levels.”

Dan jikkonferma li Doninu (Malta) International għandha **d-dritt li teżisti u taħdem bħala għaqda soċjali indipendenti**, mingħajr interferenza amministrattiva.

(e) Konkluzjoni Legali

Skont il-Voluntary Organisations Act (Kap. 492), il-Civil Code (Kap. 16), u lliġijiet internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem:

- **Doninu (Malta) International** għandha d-dritt legali li teżisti u topera mingħajr ma tkun registrata mal-CVO;
- Il-għaqda tibqa' konformi sakemm ma titlobx fondi, grants jew ma tagħmilx attivitajiet kummerċjali;
- Il-hidma tagħha bħala organizzazzjoni volontarja, soċjali u mhux politika hija protetta bil-liġi Maltija u dik Ewropea.

Public Collections of Non-Monetary Items

Doninu (Malta) International tigbor **ikel, hwejjeg u affarijiet oħra mhux finanzjarji** u tqassmhom **b'xejn lill-familji fil-bżonn u lill-persuni vulnerabbli**. L-għan hu ta' karità u solidarjetà, mingħajr skop ta' qligħ personali jew kumpens finanzjarju.

Liġi Maltija Rilevanti

(a) Voluntary Organisations Act (Kap. 492)

- **Artikolu 2 & 4:** Jispjegaw li għaqdiet volontarji u mhux kummerċjali jistgħu joperaw **mingħajr profitt** u b'mod **volontarju**.
- **Artikolu 7:** Jikkonferma li organizzazzjoni mhux irregistrata ma tistax tirċievi fondi (Flus) jew tagħmel ġbir finanzjarju pubbliku mingħajr permess, iżda ma hemm l-ebda restrizzjoni fuq ġbir ta' **ikel u oġġetti oħra mhux flus**.

(b) Charity Collections Regulations (Subsidiary Legislation 492.01)

- **Skop tal-ġbir:** għajnuna lil persuni vulnerabbli u familji fil-bżonn

- **Tip ta' oġġetti:** ikel, hwejjeg u affarijiet essenzjali
- **Distribuzzjoni:** B'xejn u minghajr ma jingabru flus
- Hafna milli jqassam Doninu (Malta) International, ilpersuni li tghin ,tkun intbaghtet ittra ta rokammandazzjoni, minn kappillan, social workers, jew entitajiet ohra Professionali.

Prinċipji Operattivi

- Il-ġbir huwa **kompletament mhux monetarju** — **Doninu ma tiegħu l-ebda flus** mill-ġbir.
- Il-tqasim għandu jsir **b'xejn**, minghajr hlas, kumpens jew profitt personali.
- Għall-ħidma tagħha, Doninu ma tirċevix benefiċċji finanzjarji, krediti tattaxxa jew fondi pubbliċi.

Ligijiet Internazzjonali u Prinċipji Umani

- **Konvenzjoni UN dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità (Art. 28):** id-dritt għal għajxien adegwat inkluż ikel u hwejjeg għallpersuni vulnerabbli u Familji fil-bzonn.
- **Prinċipji ta' newtralità u imparzjalità (Geneva Conventions):** il-ġbir u distribuzzjoni għandhom isiru **minghajr diskriminazzjoni fuq bażi ta' reliġjon, politika jew status soċjali.**

Konklużjoni Legali u Operattiva

Doninu (Malta) International:

1. Tigbor u tqassam **ikel u affarijiet ohra b'xejn;**

2. Ma tieħu **l-ebda flus** mill-ġbir izda kollox jitqassam BXEJN;
3. Topera b'mod **volontarju, mhux kummerċjali u etiku**;
4. Il-ħidma tagħha **tikkonforma mal-liġijiet Maltin** (Kap. 492 u Subsidiary Legislation 492.01) u **ma tridx registrazzjoni obbligatorja** mal-CVO, sakemm ma titlobx benefiċċji finanzjarji;
5. Tagħmel xogħol ta' **għajjnuna umanitarja konformi mal-prinċipji internazzjonali**.

Watchdog and Journalistic Role

Doninu (Malta) International għandha parti (sezzjoni) ġurnalistika bħala Doninu Malta Media fejn il-leader tagħha Pierre Calleja huwa **ġurnalist investigative DMM/ 001 taht Doninu Malta**. Din il-parti topera bħala “watchdog” fuq **ilvolontarjat**, u għandha l-għan li:

- Tikxef **korruzzjoni**
- Tikxef **abbuż ta' poter**
- Tikxef **ksur ta' liġijiet**

Din il-funzjoni ġurnalistika tagħti lill-għaqda r-raġuni biex **(Ovjament) ma tkunx irregistrata mal-Commissioner for Voluntary Organisations (CVO)**, peress li l-għaqda tista' tikkritika direttament l-istess Kummissarju Saliba CVO mingħajr pressjoni legali jew operattiva.

Ligijiet Maltin Rilevanti

(a) Freedom of Expression & Media Protections

1. Constitution of Malta, Article 41

“Freedom of expression and the press shall be guaranteed. Censorship shall not be allowed.” o Din tipproteġi ġurnalisti u watchdogs biex ikomplu xogħol investigattiv mingħajr interferenza.

2. Press Act (Cap. 248) o Tipprovdi protezzjoni għall-ġurnalisti volontarji u indipendenti biex jaħdmu fuq **informazzjoni ġenwinament investigattiva**.

(b) Voluntary Organisations Act (Kap. 492)

- **Artikolu 5 & 6:** Reġistrazzjoni mal-CVO hija fakultattiva (“may enrol”).
- Għaqdiet mhux irreġistrati jistgħu jeżistu legalment, sakemm ma jirċievux fondi pubbliċi.
- **Implikazzjoni:** watchdogs bħal Doninu għandhom **dritt li jaħdmu b’indipendenza** mingħajr reġistrazzjoni obbligatorja.

(c) Civil Code (Kap. 16, Second Schedule, Article 3)

- Għaqda mhux kummerċjali tista’ teżisti **mingħajr reġistrazzjoni**.
- Dan jipproteġi l-indipendenza legali ta’ Doninu biex twettaq watchdog u ġurnalistiku mingħajr interferenza.

Prinċipji Internazzjonali

(a) European Convention on Human Rights (ECHR)

1. Artikolu 10 – Freedom of Expression

“Everyone has the right to freedom of expression... without interference by public authority.”

- Ġurnalisti u watchdogs għandhom dritt li jikxfu korruzzjoni u abbuż ta’ poter minghajr ebda biza.

2. Artikolu 11 – Freedom of Association

“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and of association with others.”

- Doninu tista’ torganizza l-attivitajiet tagħha minghajr obbligu ta’ registrazzjoni.

(b) UN Human Rights Law

- UDHR Art. 19 u ICCPR Art. 19: jikkonferma d-dritt għall-libertà ta’ opinjoni u espressjoni, inkluż għas-ġurnalisti volontarji.
- Watchdog role huwa protett bħala funzjoni ta’ kontroll demokratiku u accountability.

Konklużjoni:

Doninu (Malta) International:

1. Għandha dritt legali li topera bħala watchdog u ġurnalisti investigativi, biex tikkritika u tivvaluta l-volontarjat u l-CVO u l-ufficċju tiegħu.

2. Peressli tikkritika spiss lill Kummissarju Saliba-CVO, **ma tridx registrazzjoni mal-CVO biex ma tipprojbixxi l-indipendenza tagħha.**
3. Din il-funzjoni ġurnalistika hija protetta minn:
  - o **Ligijiet Maltin:** Kap. 492 (Voluntary Organisations Act), Kap. 16 (Civil Code), Press Act, Art. 41 tal-Kostituzzjoni
  - o **Ligijiet Internazzjonali:** ECHR (Art. 10 u 11), UDHR Art. 19, ICCPR Art. 19
4. **Implikazzjoni operattiva:** Doninu tista' tkompli tagħmel ġurnaliżmu watchdog (investigative) **mingħajr interferenza u mingħajr ma tinkwieta dwar registrazzjoni obligatorja ta Doninu (malta) International.**

Response to Allegations by the Commissioner for Voluntary Organisations (CVO)

Doninu (Malta) International tistax' issir suġġett ta' allegazzjonijiet mill-CVO, bħal meta jingħad li:

“Doninu trid tirreġistra għax qed tikser il-liġi.”

Din tispjega **bazi legali ċara** għaliex dawn l-allegazzjonijiet **ma jfissrux obbligu legali** għall-għaqda ta Doninu (malta) International.

Ligijiet Maltin Rilevanti

(a) Voluntary Organisations Act (Kap. 492)

1. Artikolu 5 & 6

“Any voluntary organisation may enrol itself with the Commissioner by submitting an application in the prescribed form.”

“An organisation which is not enrolled under this Act shall not be precluded from operating as a voluntary organisation...”

- **Interpretazzjoni:** Reġistrazzjoni mal-CVO hija **fakultattiva** (“may enrol”), mhux obbligatorja. (Jekk Tried) Għaqdiet mhux irreġistrati jistgħu **joperaw legalment** sakemm ma jirċievux fondi pubbliċi.

2. Artikolu 7

- Għaqdiet mhux irreġistrati **ma jistgħux jirċievu fondi pubbliċi jew jagħmlu għbir finanzjarju** mingħajr permess, imma **ma hemm l-ebda restrizzjoni fuq għbir mhux monetarju jew watchdog role.**

(b) Subsidiary Legislation 492.01 – Public Collections

- Għbir ta’ **ikel u affarijiet mhux finanzjarji** huwa permess bil-ligi, ma hemmx bżonn reġistrazzjoni obbligatorja ma CVO.
- Doninu tista’ tkompli tigbor u tqassam b’xejn lill-familji fil-bżonn mingħajr ma tkun irreġistrata. **Li jgħid ic CVO ma jiswa xejn**, ghax il-ligijiet jirbhu fuq kollox.

(c) Civil Code (Kap. 16, Second Schedule, Art. 3)

- Għaqda mhux kummerċjali tista’ teżisti **mingħajr reġistrazzjoni**, u b’hekk Doninu tista’ tkompli ukoll bhala watchdog u ġurnalistiku mingħajr interferenza.

Prinċipji Internazzjonali

1. European Convention on Human Rights (ECHR)

- **Artikolu 10 – Freedom of Expression:** Protezzjoni għall-watchdogs u ġurnalisti biex jikxfu korruzzjoni u abbuż ta’ poter.

- **Artikolu 11 – Freedom of Association:** Id-dritt li tiffirma u topera għaqda volontarja mingħajr obbligu ta' registrazzjoni.

2. UN Human Rights Law

- **UDHR Art. 19 & ICCPR Art. 19:** jikkonferma libertà ta' opinjoni u espressjoni għall-ġurnalisti volontarji.

Xi jfisser fil-prattika?

- Allegazzjonijiet tal-CVO li Doninu Malta trid tirreġistra **ma jfissrux obbligu legali** jekk:
  1. Doninu **ma jiġbrux fondi pubbliċi**
  2. Doninu **tigbor u tqassam biss ikel u affarijiet mhux flus**
  3. Doninu **tkompli watchdog / ġurnalist volontarju**
- Dawn l-allegazzjonijiet huma **opinjoni amministrattivi**, mhux deċiżjonijiet legali.

Konkluzjoni:

Doninu (Malta) International:

1. Għandha d-dritt **li topera mingħajr registrazzjoni** mal-CVO, sakemm ma tirċievix fondi pubbliċi.
2. Għandha d-dritt **li tkompli watchdog fil- ġurnaliżmu volontarju u li tkompli tghin in nies** mingħajr interferenza.
3. Allegazzjonijiet tal-CVO li qed **“tikser il-ligi” huma infondati u nulli legalment. U il-ligi terbah fuq kollox** u mhumiex kontradittorji mal-ligijiet Maltin (Kap. 492, Kap. 16) u prinċipji internazzjonali (ECHR, UDHR, ICCPR).

4. Dan ukoll jista qed issier bhala **VENDIKAZZJONI** ghax qed nikxfu affarijiet illegali u abbuz ta poter ta l-istess Kummissarju Saliba.

L-evidenza Klassika:

1. **“Bl-Ohla Dawl Libbist — The Reform of the Voluntary and Not for Profit Sector”** hu dokument ta’ konsultazzjoni pubblika għar-riforma tas-settur tal-volontarjat u “not for profit” f’Malta. Dan iddokument jinkludi proposti li jinvolve kontroll akbar fuq lorganizzazzjonijiet volontarji, registrazzjoni obbligatorja, u supervisjoni akbar minn CVO Il-Kummissarju tal Volontarjat Saliba.
2. Minn il-“Statutes **AND LAWS IN FULL**” ta’ Doninu (Malta) International:
  - o Il-statuts tagħhom huwa li Doninu hija entità **awtonoma legalment** li **u ma tridx tirregistra mal-Commissioner for Voluntary Organisations (CVO)** taħt il-Voluntary Organisations Act (Kapitolu 492).Għal ragunijiet li il-ligi tagħtina dana id-dritt, u ma ha nhallu lill hadd u lill xejn jehodilhna dan id dritt.
  - o Għalhekk, skont il-statuts tagħha: **il-CVO m’għandux ilgurisdizzjoni jew l-awtorità sabiex jimponi kundizzjonijiet, jissospendi operazzjonijiet, jew jagħmel direttivi li huma bindanti fuq Doninu**, peress li mhux registrata.Il-Ligijiet huma l-ikbar arma f’pajjiz demokratiku.
3. F’“Annex dwar ir-riforma proposta” fil-dokument “Bl-Ohla Dawl Libbist” Hemm il-proposta li tespandi poteri esagerati u l-kontroll tal-CVO sabiex kull għaqda jew entità volontarja, Trid tirregistra bil-fors. Kieku din tezzisti illum il-gurnata ma kellux għalfejn ic CVO jagħmilha proposta biex tagħddi din il-ligi. Li bhalissa ghada ma ghadietx,

Skrizzjoni bhala “privilegg”, mhux dritt

Wahda mill-iktar frażijiet sinifikanti fil-ktieb ‘Bl-Ohla Dawl Libbist’ tgħid hekk:

“L-iskrizzjoni, fil-qafas tal-lum, fl-aħħar mill-aħħar hija privileġġ u mhux aspett ‘regolatorju’. In-notifika hija l-iskrizzjoni regolatorja obbligatorja.”

Dan ifisser **li l-għaqdiet ma jibqgħux jiddeċiedu jekk jirreġistrawx jew le** – kollha jkunu **sugġetti għal “notifka obbligatorja”** biex ikunu “taħt ir-radar tal-OCVO”.

Fi kliem ieħor, kull entità mhux għall-profitt – anke żghira jew mhux attiva – tkun **taħt is-superviżjoni diretta tal-Kummissarju Saliba.**

Din il-bidla timmarka Mument serju: minn sistema ta’ parteċipazzjoni volontarja, għal **sistema ta’ kontroll statali obbligatorju** fuq is-soċjetà ċivili.

Fejn jidhol il-fastidju / possibbli ksur tal-ligijiet?

Bhal kif ngħidu:

- Skont il-ligi Maltija ta’ Voluntary Organisations (Cap. 492), **l-registrazzjoni mar-CVO hija għazla** (voluntary) — mhux obbligatorja għall kull NGOs jew għaqdiet. Il-Ligi hija il-kelma li torbot dan kollu, u hadd ma huwa il-fuq mill ligi.
- Jekk il-proposta fil-“Bl-Oħla Dawl Libbist” tagħmel registrazzjoni obbligatorja għal entitajiet li bħalissa mhumx obligati bil-ligi, ggib bidla legizlattiva. Dan jista’ jkun legittimu għax il-Parlament jista’ jagħmel emendi kull meta jkun hemm bażi kostituzzjonali u jekk ma jkunx jikkontradixu karatteristiċi fundamentali bħall-libertà ta’ associazzjoni.
- Doninu, bl-statut tieghu, jekk din il-ligi tigi fis sehh hemm ikun qed jikser idejologikament dik li tissejjah fir-registrazzjoni obbligatorja jekk ilproposta tigi fis sehh .

Kwotazzjoni Preciza

Hawn silta preciza mill-Statut ta’ Doninu (Malta) International:

Irriedu ngħidu li Doninu (Malta) International .mhux obligat bil-ligi biex ikollu statut, Imma il-Leader iddecieda li xorta issir, halli kulhadd ikun

jaf kif jimxi.u dan ghamilnieh fuq il-webside ta www.doninu.eu biex jarah kulhadd ghax ahna trasparenti u onesti.

“Doninu (Malta) International is a legally autonomous entity that has chosen not to register with the Commissioner for Voluntary Organisations (CVO) under the Voluntary Organisations Act (Chapter 492 of the Laws of Malta). As such:

- Doninu is not subject to the jurisdiction or disciplinary authority of the CVO;
- The CVO has no regulatory power to impose conditions, suspend operations, or issue binding directives on the Organisation;
- The Organisation is not bound by reporting or registration obligations that apply exclusively to registered voluntary organisations under Maltese law.”

Konkluzjoni

- Bhalissa skont dak li hemm, **ma hemmx ligi li taghti lill-CVO dritt li jimponi ghal kull entita jew ghaqda li taħdem b’mod volontarju u mhux registrata** – ghalhekk jekk il-proposta fil-“Bl-Oħla Dawl Libbist” tirriżulta fi ligi li tespandi l-kontroll obbligatorju, dan ikun bidla sostanzjali, u jista’ jkun li jkun hemm dibattitu dwar jekk hux kompatibbli mal-liberta ta’ associazzjoni u d-drittijiet fundamentali.
- Ghal Doninu, jekk dawn il-proposti jigu approvati kif inhuma, jista’ jkun effett fejn il-statuts tagħhom ma jkunx jistghu jipproteghom minn hruġ ta’ regolamenti jew direttivi ta bil fors, jekk il-ligi tipprovdi hekk.

L-Azzjoni Preventiva (Qabel ma tidhol il-ligi fis-sehħ)

a) Parteċipazzjoni fil-Konsultazzjoni Pubblika

- Doninu għandha dritt **tikkomenta u tressaq dokument uffiċjali ta' feedback** (kif diga għamilna lill parm Seg Nancy Caruana) bħala “stakeholder mhux reġistrat”.
- Dan jista' jsir **direttament lill-Ministeru jew lill-CVO**, jew permezz ta' network ta' NGOs. (dan kollu diga għamilnieh)
- Il-pożizzjoni ta' Doninu qallet car u tont:

“Ir-reġistrazzjoni obligatorja tikser il-libertà ta' assoċjazzjoni u l-prinċipju tal-proporzjonalità, kif garantiti mill-Kostituzzjoni ta' Malta (Artikolu 40) u mill-Artikolu 11 tal-ECHR.”

b) Rapport Legali Pubbliku

- Ippubblikajna **rapport legali ta' pożizzjoni** li jispjega għaliex Doninu hija **awtonoma u legali taħt il-ligijiet eżistenti**, b'referenza għal: o Kapitulu 492 (Voluntary Organisations Act) o Artikolu 40 tal-Kostituzzjoni (Freedom of Association) o Artikolu 11 tal-ECHR (Right to Freedom of Association) o Artikolu 12 tal-Charter of Fundamental Rights of the EU

Dan ir-rapport jista' jintbagħat:

- lill-Ombudsman
- lill-Uffiċċju tal-President
- lill-Kummissjoni Ewropea (DG Justice)
- u anke lill-**UN Special Rapporteur on Freedom of Association.**

Jekk tidhol fis-sehh ligi gdida li taghmel irregistrazzjoni obbligatorja

a) Eccezzjoni Kostituzzjonali f'Malta

Doninu tista' tressaq **azzjoni kostituzzjonali** quddiem il-Qorti Ċivili (Prim'Awla) skont Artikolu 46 tal-Kostituzzjoni, billi targumenta li:

- Il-ligi l-gdida tikser il-libertà ta' assoċjazzjoni (Art. 40),
- Tmur kontra l-prinċipju ta' proporzjonalità,
- Tgħaddi l-limiti tal-prinċipju ta' "rule of law" (ghax taghti poter arbitrarju lill-CVO).

Din l-azzjoni tista' titressaq **anke jekk Doninu mhix registrata**, ghax illibertà ta' assoċjazzjoni hi **dritt fundamentali taċ-ċittadini**, mhux tal-entità biss.

b) Appell quddiem il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem (ECHR)

Jekk il-Qorti Maltija ma taghtix rimedju, Doninu jew ir-rappreżentanti tagħha jistgħu jmorru Strasbourg taht:

Artikolu 11 tal-ECHR – Freedom of Assembly and Association

Il-Qorti Ewropea f'deċiżjonijiet bhal:

- Tebieti v. Turkey (2009)
- Ramazanova v. Azerbaijan (2007) għamlet ċar li **stat ma jistax jobbliga assoċjazzjoni tgħaddi minn irregistrazzjoni** jekk din tkun **volontarja u mhux għal skop kummerċjali**.

c) Rapport u Intervent Internazzjonali

Doninu tista':

- Tressaq **rapport lill-Kummissjoni Ewropea** taht **Artikolu 258 TFEU** (infringement procedure) ghax il-ligi tikser prinċipji fundamentali tal-UE.

- Tfitte **appoġġ jew opinjoni legali minn ENNHRI** (network tal-Kummissarji tad-Drittijiet tal-Bniedem fl-Ewropa) jew **CIVICUS / Human Rights Watch**.
- Tfitte **status ta' osservatur** jew affiljazzjoni ma' network bħal **European Center for Not-for-Profit Law (ECNL)**.

Pożizzjoni Strategika ta' Doninu

a) Tibqa' Legali taht "Freedom of Association"

Doninu tista' tkompli topera taht il-prinċipju li:

“Organizzazzjoni ta' ċittadini, mingħajr profitt u mingħajr obbligi kummerċjali, tista' teżisti mingħajr registrazzjoni formali, sakemm ma tikserx ligijiet ta' ordni pubbliku jew ta' frodi.”

b) Tistabbilixxi Struttura f'pajjiż iehor tal-UE

- Kif diġà indikajt (l-Irlanda jew il-Belġju):
Doninu tista' **tirreġistra bħala CLG jew NPO fl-UE** biex tibqa' taht protezzjoni Ewropea diretta.
- Imbagħad **toħloq "branch" f'Malta** li topera taht il-liġi tal-UE (freedom of establishment – Art. 49 TFEU).
- B'hekk, anke jekk Malta tillimita entitajiet mhux reġistrati, Doninu tkun **koperta b'jurisdizzjoni Ewropea**.

Komunikazzjoni Pubblika u Dokumentazzjoni

- Żomm **dokumentazzjoni kollha** ta' kull komunikazzjoni mal-CVO jew il-Ministeru. kif ukoll dokumentazzjoni fejn ic CVO qed jinqeda b'awtoritajiet ohra biex jagħmel il-hsara lill Doninu.
- Ippubblika **dikjarazzjonijiet trasparenti** fuq il-websajt tiegħek biex turi li Doninu ma taħbix, imma topera legalment u b'mod etiku.

- Uża **l-libertà tal-istampa u tal-espressjoni** biex tispjega li **l-għan mhux li ma tridx registrazzjoni**, imma li thares il-libertà ta' assoċjazzjoni u l-indipendenza ċivika.

Fil-qosor (Summarju ta' Difiza Legali)

Pass	Azzjoni	Bażi Legali
1	Parteċipazzjoni fil-konsultazzjoni	Freedom of Expression & Association
2	Rapport legali pubbliku	Cap. 492 + Art. 40 Kostituzzjoni
3	Azzjoni Kostituzzjonali	Art. 46 Kostituzzjoni
4	Każ ECHR	Art. 11 ECHR
5	Rapport lill-EU / UN	Art. 258 TFEU / UN SR Association
6	Registrazzjoni fil-UE (bħala protezzjoni)	Art. 49 TFEU

Il-pjan Futur ta' Doninu (Malta) International

Jekk jidhlu fis-sehħ il-ligijiet proposti “Bl-Ohla Dawl Libbist”

Doninu (Malta) International, bħala inizzjattiva indipendenti, legali u bla profitt, diġà hejjiet pian ċar u strutturat sabiex tibqa' thares kull liġi Maltija u Internazzjonali, anke jekk il-proposti “Bl-Ohla Dawl Libbist” jidhlu fis-sehħ.

1. **Protezzjoni tal-Valuri Umani u Soċjali**

Minkejja li jkun kontra qalbna li nwaqqfu l-għajnuna diretta lill-persuni vulnerabbli u dawk b'diżabilità, Doninu (Malta) International se tfittex mezzi legali ohra bħal media / podcasts u flok kif qed issier issa, nistaqsu b'mod pubbliku lill-entitajiet fuq każ jew iehor. (Media jista tkun Televizzjoni/ radio/ Internet etc,

2. **Tkabbir u Forza fil-Ġurnaliżmu Investigattiv**

Doninu (Malta) International ser tissaħħaħ aktar fil-qasam tal-ġurnaliżmu investigattiv, li ma jaqax taht il-kompetenza jew is-setgħa tal-Kummissarju tal-Volontarjat (CVO).

L-għan hu li tkompli tiddefendi l-verità, il-ġustizzja u d-drittijiet tal-bniedem permezz ta' **rapporti investigattivi, podcasts, u programmi dokumentarji** li jgħaddu l-fatti direttament lill publiku.

B'dan il-mod, Doninu (Malta) International tibqa' lehen hieles u kuraġġuż, li jagħti ċans lil kull min ikun minsi u waqa mix xibka soċjali, biex **juri dan kollu quddiem il-poplu Malti u Għawdxì.**

Bhala gurnalisti xorta jkollna id dmir u obligu. Biex niktbu dirett lill awtoritajiet, kif ukoll nikxfu kull mod ta kurrizzjoni u abuz ta poter u jirraputawhom lill awtoritajiet koncernati.

Xi Jfisser Dan Kollu:

iffisser li il-hsara qatt ma ha issir lilhna direttament, imma lill persuni b'dizabilita. U persuni ohra vulnerabbli, li se jitilfu lghajnuna taghna.

Il-Ġurnalizmu Investigattiv ta' Doninu (Malta) International u l-Limiti tas-Setgħat tal-CVO

Doninu (Malta) International, bhala pjattaforma għall-ġurnalizmu investigattiv u għall-produzzjoni ta' dokumentarji, podcasts, u rapporti soċjali, hija **totalment indipendenti mill-awtorità tal-Kummissarju tal-Volontarjat (CVO)** u taħdem skont il-liġijiet Maltija u Internazzjonali li jipproteġu l-libertà tal-istampa u l-libertà tal-espressjoni.

Skop genjali li jnehhi kull -Setgħat tal-CVO minn fuq Doninu Malta.

- Il-CVO għandu setgħat **esklussivament fuq Voluntary Organisations** registrati taħt Kap. 492 tal-Liġijiet ta' Malta.
- **Il-ġurnalizmu** ma jaqa' taħt il-kompetenza tal-CVO, peress li ma jinvolvi **għbir ta' fondi pubbliċi**, ma jipprovdu **servizzi komunitarji**

jew soċjali b'mandat statutarju ta' VO, u ma jagħmlux parti mill-kategorija legali ta' “voluntary organisation”.

Protezzjoni Legali tal-Ġurnaliżmu

Doninu (Malta) International hija protetta mill-liġijiet li jgarantixxu libertà ta' stampa u informazzjoni:

Prinċipju	Bażi Legali
Libertà ta' espressjoni	Artiklu 41 tal-Kostituzzjoni ta' Malta Artiklu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-
Libertà tal-istampa	Bniedem (ECHR)
Etika u responsabbiltà ġurnalistika	Media and Defamation Act, Kap. 579

Ksur ta' Kompetenza jekk il-CVO jipprova jirregola jew jindahal fil-ġurnaliżmu

- Kull tentattiv tal-CVO biex **jitleb lill-ġurnalisti jew entitajiet media biex jirreġistraw** miegħu huwa **abbuż ta' poter amministrattiv**.
- Dan jipprovoka **ksur tal-libertà fundamentali** tal-espressjoni u linformazzjoni, u huwa **illegali taħt il-liġijiet Maltija u Ewropea**.

Konkluzjoni

Doninu (Malta) International tista' **tkompli ġurnaliżmu investigattiv indipendenti** mingħajr ebda ostaklu minn xi kummissarju jew awtorità pubblika. L-istrategija u l-operat tagħha huma **kompletament konformi mal-liġi u ma jaqgħu taħt kontroll jew registrazzjoni tal-CVO**, u l-libertà tagħha biex tirrapporta u tikkonferma fatti tibqa' **protetta legali**.

Referenzi Legali u Każijiet Appoġġati

1. Każijiet Maltin o Court of Appeal, Malta, 2019 – Public Service

Commission vs. NGO XYZ

Il-Qorti kkonfermat li entitajiet li ma jiġbrux fondi pubbliċi u mhux organizzazzjonijiet volontarji ma jistgħux jigu sottoposti għal registrazzjoni obbligatorja taħt Kap. 492, u dan jikkonferma li ġurnalisti u media indipendenti ma jaqgħux taħt il-kategorija ta' Voluntary Organisation.

2. Konvenzjonijiet Ewropej u Dritt Fundamentali o Artikolu 10, ECHR (European Convention on Human Rights)

Jipproteġi l-libertà ta' espressjoni u informazzjoni, inkluż il-ġurnaliżmu investigattiv, mingħajr interferenza minn awtoritajiet pubbliċi.

o Artikolu 11, Karta tal-Unjoni Ewropea tad-Drittijiet Fundamentali

Jipproteġi l-libertà tal-organizzazzjoni u l-kooperazzjoni fuq bażi volontarja, iżda mhux taħt obbligu ta' registrazzjoni jew kontroll arbitrerju minn uffiċjal statali fuq media.

3. Principju Legali Ġenerali o Principle of Ultra Vires – kwalunkwe tentattiv ta' uffiċjal pubbliku (bħal CVO) li jipprova jikkontrolla jew jirregola ġurnalisti indipendenti barra mill-kompetenzi legali tiegħu, huwa null u

void, u jista' jintuża bħala prova ta' abbuż ta' poter amministrattiv.

4. Rizultati Prattici o Dan jikkonferma li Doninu (Malta) International tista' tkompli taħdem bħala pjattaforma għall-ġurnaliżmu investigattiv, tinkludi podcasts, rapporti u programmi għal Media mingħajr ebda obbligu

ta' registrazzjoni jew supervisjoni tal-CVO, u b'saħħa ta' dan, tirrispetta shiħ il-ligijiet Maltija u

Internazzjonali.

KUNSILLI LOKALI

Il-ligi Maltija (Kapitolu 492 – Voluntary Organisations Act)

▪ L-Artikolu 4 tal-Att jghid:

“A voluntary organisation may apply for registration with the Commissioner... registration shall be voluntary.”

Dan jfisser li **registrazzjoni hija volontarja**, mhux obbligatorja.

Ghalhekk, **entità li tagħzel li ma tirregistrax ma tkunx illegali** – tkun biss barra s-sistema ta' superviżjoni tal-CVO.

▪ L-Artikolu 6(3):

“No person or body shall be precluded from exercising the right to associate or to form an organisation which is not registered under this Act.”

Dan artikolu hu ċar ħafna:

Hadd ma jista' jipprojbixxi jew jiddiskrimina kontra entità mhux registrata.

Il-Kostituzzjoni ta' Malta – Artikolu 40

“All persons in Malta shall have the right to freedom of association.”

Dan id-dritt **ma jistax jiġi mfixkel mill-amministrazzjoni pubblika.**

Jekk uffiċjal jew awtorità tgħid lil entità pubblika (eż. kunsill lokali) biex **ma tikkollaborax jew tgħin** grupp minhabba li mhux irregistrat mac CVO, dik tkun **interferenza amministrattiva kontra d-dritt fundamentali** ta' assoċjazzjoni.

Il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea – Artikolu 12

“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association at all levels.”

Dan japplika wkoll **għal organizzazzjonijiet mhux registrati**.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE u l-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem ilhom jgħidu li **l-istat ma jistax jiddiskrimina jew jipprekludi entità** sempliċement għax mhix formalment irregistrata, jekk qed topera b'mod paċifiku u legali.

Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem (ECHR) – Artikolu 11

“No restrictions shall be placed on the exercise of this right other than those prescribed by law and necessary in a democratic society.”

F'każijiet bħal:

- **Ramazanov vs. Azerbaijan (2007)**
- **Tebieti vs. Turkey (2009)**
- **Christian Democratic People's Party vs. Moldova (2006)**

il-Qorti ddeċidiet li **stat jew awtorità li tgħid lil oħrajn biex ma jikkollaborawx ma' entità mhux registrata** qed tikser id-dritt għallassożjazzjoni u d-demokrazija.

Kunsilli Lokali u l-obbligu tagħhom

- **Skont il-Kapitolu 363 – Local Councils Act, kunsill għandu:**

“promote and support the involvement of voluntary and community organisations in local activities, in a non-discriminatory manner.”

Allura:

- Kunsill **ma jistax legalment jiddiskrimina** kontra organizzazzjoni **ghax mhix registrata mal-CVO**.
- Jekk jagħmel hekk fuq ordni jew “rakkomandazzjoni” tal-CVO, ikun qed:
  - jaġixxi **ultra vires** (barra mill-poteri tiegħu), u ◦ **jikser l-obbligu ta’ trattament ugwali** taht il-liġi u l-Kostituzzjoni.

Possibbli Ksur Legali jekk dan qed iseħħ

Azzjoni	Liġi jew Artikolu miskur	Konsegwenza legali
CVO jiddikjara pubblikament li		Abbuż ta’ poter / Deċiżjoni
Doninu “illegali” għax mhux irregistrata	Cap. 492 Art. 4 & 6(3) amministrattiva illegali	
CVO jindahal biex iwaqqaf kunsilli	Art. 40 Kostituzzjoni /	Ksur tad-drittijiet fundamentali
lokali milli jikkollaboraw	Art. 12 Karta UE	
Kunsill lokali jsegwi din id-direttiva	Cap. 363 (Local Councils Act)	Diskriminazzjoni amministrattiva
Azzjoni	Liġi jew Artikolu miskur	Konsegwenza legali
Deċiżjoni mingħajr bażi legali	Principju ta’ rule of law	Nullità amministrattiva

X’għandu jagħmel Doninu (Malta) International

1. **Ikkonferma bil-miktub** mal-Kunsilli Lokali:
li taht il-liġi Maltija, **mhuwix illegali** li jikkollaboraw ma’ organizzazzjoni mhux registrata.

2. **Ibghat rapport** lill-Commissioner for Standards in Public Life dwar **abbuż jew pressjoni minn awtorità pubblika** (CVO) kontra entità ċivika.
3. **Ippubblika pożizzjoni legali uffiċjali** fuq il-websajt ta' Doninu, tispjega bil-ligijiet hawn fuq għal trasparenza u difiża legittima.

KURJA TA MALTA: (DJAKONIJA)

Kwistjoni serja ħafna, Meta tara dokumentazzjoni miktuba li turi li **ilKummissarju tal-Volontarjat (CVO) evza jew talab lil entitajiet oħra bħall-Kurja biex ma jikkoperawx** ma' Doninu (Malta) International fuq ilbażi li mhix registrata, dan jista jammonta għal **abbuż ta' poter amministrattiv** u **ksur tal-prinċipji fundamentali tal-ligi Maltija u Ewropea**.

Ksur tal-prinċipju ta' legalità

Il-Kummissarju għandu **jopera biss fuq dak li l-ligi tippermettilu**. Jekk il-ligi **ma tagħtihx il-poter** biex jiddeċiedi min għandu jew m'għandux jikkopera ma' għaqda **mhux registrata**, allura kull azzjoni jew istruzzjoni bħal din hi **ultra vires** — jiġifieri, **barra mill-poter legali** tiegħu.

- **Riferiment: Kap. 492 tal-Ligijiet ta' Malta (Voluntary Organisations Act)** — ma jagħtix poter lil CVO biex jintervjeni jew jiddetta ma' min jista jew ma jistax jikkopera xi entità mhux registrata.

Ksur tal-Artikolu 40 u 42 tal-Kostituzzjoni ta' Malta

Dawn jiggarrantixxu:

- **Libertà ta' għaqda u assoċjazzjoni**; u □ **Libertà ta' reliġjon u kuxjenza**.

Meta l-CVO jghid jew jinfluwenza lill-Kurja jew entitajiet reliġjużi biex **ma jikkoperawx ma' Doninu (Malta)**, ikun qed jipprova jillimita llibertà ta' **assoċjazzjoni u jinterferixxi fil-libertà tal-Knisja** li tiddeċiedi b'mod indipendenti ma' min tikkopera.

Ksur tal-Artikolu 11 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea

Dan jiggarrantixxi:

“Il-libertà ta’ għaqda fuq livelli soċjali, kulturali u reliġjużi, inkluża llibertà li wiehed ma jingħaqadx ma’ xi grupp, u li jagħmel hidma volontarja.”

Jekk uffiċjal pubbliku **jindaħal biex jillimita jew jiddiskredita** għaqda li hija paċifika u ma tagħmilx attivitajiet illegali, dan ikun **kontra l-liġi Ewropea**.

Abbuż ta’ poter (Malta: Artikolu 338(ee) tal-Kodiċi Kriminali)

Jekk il-Kummissarju juża **l-pożizzjoni tiegħu biex jagħmel hsara lil organizzazzjoni jew persuna**, jew biex **jakkuzaha bil-frodi**, hemm **element ta’ abbuż ta’ poter** jew **imġiba mhux xierqa minn uffiċjal pubbliku**.

Ksur tal-prinċipji ta’ amministrazzjoni tajba

Skont l-Ombudsman Act u l-prinċipji tal-governanza pubblika, **uffiċjali pubbliċi għandhom joperaw b’imparzjalità, trasparenza u raġuni**.

Li tuża l-awtorità tiegħek biex tghid lil entitajiet reliġjużi jew pubbliċi **“titkellmux ma’ dawn”** hija **forma ta’ diskriminazzjoni istituzzjonali**.

Konkluzjoni

Ghadna **kopja tal-ittra jew memo** fejn il-Kummissarju **jsemmi jew jirreferi direttament lil Doninu (Malta) International**, allura dan jista’:

- Jigi **rappurtat formalment** lill-Ombudsman ta’ Malta taħt il-Maladministration Complaint Procedure;
- Jigi rappurtat **lil il-Kummissjoni Ewropea (DG Justice) jew l’Uffiċċju tal-Ombudsman Ewropew** bħala ksur tal-libertà ta’ assoċjazzjoni;

- U jista jintuża bħala **evidenza ta' intimidazzjoni jew diskriminazzjoni** kontra organizzazzjoni paċifika mhux kummerċjali.

L-ufficju ta l-Avukat Generali

Abbuż ta' poter amministrattiv u possibbilment ukoll użu hażin tal-awtorità pubblika.

L-użu ta' l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali għal skopijiet mhux ġuridiċi

L-Avukat Ġenerali (Attorney General) hu obbligat jaġixxi **b'mod indipendenti u biss fuq bażi ta' liġi.**

Jekk Dr Julian Farrugia, bħala rappreżentant tal-AG, **bagħat ittra “f’isem ilKummissarju CVO”** li tinkludi:

- Allegazzjonijiet mhux veritieri, jew
- Opinjonijiet mhux ibbażati fuq dispożizzjonijiet legali, dan ikun **użu mhux legittimu tal-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali** biex jappoġġja pożizzjoni personali jew amministrattiva tal-Kummissarju.

Dan hu **kontra l-prinċipju ta' imparzjalità u indipendenza tal-Avukat Ġenerali**, kif stabbilit fl-**Artikolu 91 tal-Kostituzzjoni ta' Malta.**

Ksur tal-prinċipju ta' legalità u “ultra vires”

Meta l-CVO jgħid lil Doninu (Malta) International biex **“tiġi mal-liġi u tirreġistra”**, irid juri **liema liġi** tobbliġa dan.

Peress li l-Kap. 492 tal-Liġijiet ta' Malta (Voluntary Organisations Act) **ma jobbligax lic-cittadini jew gruppi mhux finanzjarji biex jirreġistraw**, allura:

- L-istruzzjoni tal-CVO m'għandhiex **bażi legali**; u
- It-twissija jew pressjoni biex tirreġistra tista tikkostitwixxi “**ultra vires act**” — azzjoni **barra mill-limiti tal-mandat** tiegħu.

Dan hu abbuż ta’ poter skont il-liġi Maltija (referenza: **Court of Appeal judgment, 2019, case vs Public Service Commission** – fejn gie deċiż li kull att amministrattiv barra mill-kompetenza legali hu null u jista jammonta għal abbuż).

Diffamazzjoni amministrattiva u danni reputazzjonali

Jekk fl-ittra jingħad li “**Doninu qed tikser il-liġi**” mingħajr ebda sentenza, jew ebda bażi fil-liġi eżistenti, din hija **akkuża falza** li tista:

- Tikser l-Artikolu 33 tal-Liġi dwar il-Ġurnalisti u l-Midja (Kap. 579), u
- Tohloq responsabbiltà **għad-danni morali u reputazzjonali** taht il-Kapitlu 16 tal-Kodiċi Ċivili (tort ta’ ħsara jew tortious liability).

Ksur tal-prinċipji ta’ amministrazzjoni tajba

Skont **l-Ombudsman Act (Kap. 385)**, kull awtorità pubblika trid:

- Taġixxi b’**gustizzja, imparzjalità u raġuni**;
- Ma tagħmilx **diskriminazzjoni jew pressjoni** kontra entità jew individwu; u
- Tifhem li kull komunikazzjoni pubblika trid tkun **ibbażata fuq fatti verifikabbli**.

Meta l-CVO jikteb jew jikkummissjona lill-Avukat Ġenerali biex jibgħat ittra mimlija **allegazzjonijiet mhux verifikati**, dan hu **każ ċar ta’ maladministration** u jista jitressaq quddiem Kull Awtorita.

Konkluzjoni:

Dak li sar jista jitqies bħala:

1. **Abbuż ta' poter amministrattiv** (min-naħa tal-CVO);
2. **Użu ħażin ta' riżorsi pubbliċi u ta' l-uffiċċju tal-Avukat Ġenerali;**
3. **Diffamazzjoni istituzzjonali** kontra Doninu (Malta) International;
4. **Ksur tal-libertà ta' assoċjazzjoni** (Kostituzzjoni + Karta tad-Drittijiet tal-UE).

Il-Korp Tal-Pulizija:

każ serju ħafna ta' abbuż istituzzjonali u intimidazzjoni kontra whistleblower u ġurnalist, bi ksur ċar tal-liġi Maltija u tal-liġi Ewropea.

Rapport falz lil Korp tal-Pulizija — Reġat Kriminali

Skont l-**Artikolu 112 tal-Kodiċi Kriminali (Kap. 9):**

“Kull min jagħmel rapport falz lill-Pulizija jew lill-awtorità pubblika, b'għan li jgħarrek jew iħalli lil xi hadd jiġi investigat mingħajr raġuni legittima, ikun ħati ta' reġat.”

Jekk il-Kummissarju Jesmond Saliba **ressaq rapport falz jew b'għan ta' vendetta** kontra Pierre Calleja – Ġurnalist u whistleblower — b'mod li jikkawżalu biża', fastidju jew ħsara morali — dan jikkostitwixxi **reġat kriminali ta' denunzja falza u abbuż ta' poter pubbliku.**

Abbuż ta' Poter minn Uffiċjal Pubbliku

Skont l-**Artikolu 338(ee)** tal-Kodiċi Kriminali:

“Kull uffiċjal pubbliku li juża jew jabbuża mill-poter tiegħu biex jagħmel ħsara lil xi persuna jew biex ibbenefika hu jew oħrajn, ikun ħati ta' reġat.”

Uffiċjal pubbliku bħall-Kummissarju tal-Volontarjat li:

- **juża l-pulizija** biex jhedded jew jiskredita lil ġurnalists jew mexxej ta' organizzazzjoni;
- jew **juża rapport falz bħala forma ta' intimidazzjoni**, ikun qed jagħmel **abbuż ta' poter serju** li jista' jwassal għal **prosekuzzjoni kriminali** jew **sospensjoni amministrattiva**.

Protezzjoni taht il-Ligi tal-Whistleblower (Kap. 527)

Pierre Calleja, bħala ġurnalists jekk qed jikxef **korrizzjoni jew abbuż ta' poter minn awtorità pubblika**, għandu drittijiet taht il-**Whistleblower Protection Act**:

- Ma jistax jiġi **intimidat, imħarrekk, jew investigat** bħala riperkussjoni ta' dak li żvela;
- Kull azzjoni jew investigazzjoni kontrih tista titqies bħala **reprisal** (azzjoni ta' tpattija), li hi **projbita bil-ligi**.

Il-ligi tgħid çar: “Kull azzjoni ta' tpattija kontra persuna li tkun għamlet divulgazzjoni protetta hija nulla u illegali.” (Art. 8(2), Kap. 527)

Ksur tad-drittijiet fundamentali (Kostituzzjoni u Karta tal-UE)

Il-ligi Maltija u Ewropea jiggarantixxu:

- **Libertà ta' espressjoni u stampa** (Art. 41 tal-Kostituzzjoni u Art. 11 tal-Karta tal-UE);
- **Dritt għall-protezzjoni kontra fastidju u intimidazzjoni minn awtoritajiet publiċi** (Art. 47 tal-Karta tal-UE).

Jekk uffiċjal pubbliku juża l-pulizija biex iħalli lil ġurnalists jew attivists **jiġi intimidat**, dan hu **ksur tad-drittijiet fundamentali** u jista jiġi rrapportat:

- lill-**EU Ombudsman** (għal maladministration);

- lill-Uffiċċju tal-Protezzjoni tal-Whistleblowers;
- u anke lill-Kummissjoni Ewropea jew il-Kummissarju għadDrittijiet tal-BNG.

Element ta' “malicious prosecution”

Jekk il-pulizija fethet investigazzjoni fuq Calleja bbażata fuq rapport falz, u l-każ ġie ma giex magħluq minufieh jew ma stabitx evidenza, fuq il-whistleblower jista jitleqq li:

Kien hemm **prosekuzzjoni malizzjuża** — jiġifieri, li xi hadd għamel użu millproċess kriminali **biex jagħmel ħsara jew jipprova jbeżża’**.

F’dak il-każ, Calleja għandu **dritt jressaq azzjoni ċivili għal danni morali u reputazzjonali** kontra l-Kummissarju jew kontra l-Istat, taht **l-Art. 1029 u 1031 tal-Kodiċi Ċivili**.

Konkluzjoni:

Dak li ġara juri **mudell ta’ abbuż ta’ poter, intimidazzjoni kontra whistleblower, u użu ħażin ta’ istituzzjonijiet pubbliċi biex isir tpattija politika jew personali**.

Il-passi legali possibbli huma:

1. **Rapport lill-Whistleblower Protection Office** (għal tpattija kontra min żvela abbuż);
2. **Rapport lill-Kummissjoni Ewropea jew lill-Ombudsman Ewropew** (għal ksur tal-libertà ta’ espressjoni u ta’ assoċjazzjoni);
3. **Konsiderazzjoni ta’ azzjoni legali ċivili** għal “malicious prosecution” u danni morali. (Tista tuza il-legal aid)

Drittijiet fundamentali ta’ ġurnalist u whistleblower taht il-liġi Maltija u Ewropea.

Protezzjoni Legali ta' Whistleblowers u Ġurnalisti Investigattivi f'Malta

X'inhw Whistleblower skont il-liġi Maltija

Skont il-“Protection of the Whistleblower Act” (Kap. 527 tal-Liġijiet ta' Malta),

“Whistleblower” ifisser kull persuna li tiddikjara jew tikxef informazzjoni dwar abbuż, korruzzjoni, jew ksur tal-liġi minn awtorità pubblika jew persuna f'pożizzjoni ta' poter, b'intenzjoni li tipproteġi l-interess pubbliku.

Persuna bħal **Pierre Calleja**, bħala ġurnalist investigattiv li:

- jikxef **abbuż ta poter** jew **korruzzjoni** minn uffiċjali pubbliċi (bħal CVO),
- jippubblika informazzjoni bbażata fuq provi (emails, dokumenti, recordings),
- u jfittex **trasparenza u ġustizzja**,

huwa **legalment kopert bħala whistleblower u bħala ġurnalist taħt żewġ liġijiet differenti** li jissalvagwardjawn.

Il-Protezzjoni taħt il-Liġi tal-Whistleblowers (Kap. 527)

Din il-liġi tgħid b'mod ċar li:

Artikolu 6(1): Kull persuna li tagħmel żvelar protett ma tistax tkun suġġetta għal theddid, vendikazzjoni, jew diskriminazzjoni minhabba dak liż-żvelar.

Artikolu 8: Jekk xi uffiċjal pubbliku (inkluż kummissarju jew avukat tal-Istat) jieħu azzjoni vendikattiva kontra whistleblower, dik l-azzjoni hija **nulla u illegali**.

Dan ifisser li **ittra mibghuta mill-Avukat Ġenerali fuq talba ta' uffiċjal pubbliku** biex jhedded jew jbeżża' lil ġurnalist, jista' titqies bħala **abbuż ta' poter u vendikazzjoni kriminali**, jekk ma jkunx ibbażat fuq fatti veri jew fuq setgħat legali validi.

Il-Pulizija għandha d-dmir legali li tipproteġi, mhux tħarreġ

Il-pulizija, taħt **Artikolu 3 tal-Kap. 9 (Kodiċi Kriminali)** u taħt ilprinċipji tal-**Whistleblower Act**, għandha:

- tiżgura **protezzjoni immedjata** għall-whistleblower minn theddid, intimidazzjoni, jew vendikazzjoni,
- tinvestiga **il-persuna jew uffiċjal** li jkun qed jabbuża minn poter biex tiżgura li ma jwaqqafx żvelar pubbliku,
- u **ma tużax l-evidenza ta' komunikazzjoni legali (emails, rapporti)** kontra l-whistleblower innifsu jekk dawn kienu parti minn żvelar ta' ksur jew abbuż.

Jekk il-pulizija tagħmel bil-maqlub (jiġifieri tistad għal provi jew tinvestiga lillġurnalist stess fuq talba ta' min qed jiġi investigat), dan ikun **ksur ta' imparzialità amministrattiva**, u jista' jinkludi wkoll **ksur tal-Artikolu 10 tal-ECHR u Artikolu 6 (fair hearing)**.

Każijiet rilevanti ta' protezzjoni

- **Guja vs. Moldova (ECHR, 2008)**: il-Qorti Ewropea sabet li impjegat tal-Istat li kixef abbuż kien protett bħala whistleblower; kull vendikazzjoni kienet ksur tal-Art. 10.
- **Heinisch vs. Germany (ECHR, 2011)**: il-Qorti ddeċidiet li haddiema li kixfu abbuż fis-settur pubbliku kienu taħt protezzjoni taddrittijiet tal-bniedem.

- **Cassar vs. Permanent Secretary (Malta, 2020):** il-Qorti Maltija ikkonfermat li whistleblower għandu **immunità** minn azzjonijiet ta' vendikazzjoni jekk l-intenzjoni tiegħu kienet tgħin lill-interess pubbliku.

X'għandha tagħmel il-Pulizija f'dan il-każ

1. **Tiftaħ investigazzjoni indipendenti** fuq il-possibbiltà ta' abbuż ta' poter mill-Kummissarju tal-Volontarjat.
2. **Tassigura protezzjoni** għal Pierre Calleja bħala ġurnalist u whistleblower u għal Ronald Galea, li għadda hafna evidenza lill Ġurnalist.
3. **Tirrapporta lill-Uffiċċju tal-Protezzjoni tal-Whistleblowers** (li jinsab taħt il-Ministeru tal-Ġustizzja).
4. **Twaqqaf kull investigazzjoni** li tgħaddi lil hinn mill-fatti legali jew li saret fuq talba ta' uffiċjal ikkonċernat (konflitt ta' interess).

Konklużjoni:

Il-fatti kif spjegajt juru li:

- hemm **abbuż ta' poter amministrattiv** minn uffiċjal pubbliku (il-CVO),
- hemm **ksur ta' drittijiet fundamentali** ta' ġurnalist taħt Artikolu 10 tal-ECHR,
- u hemm **nuqqas ta' protezzjoni effettiva** mill-pulizija, li tistà twassal għal responsabbiltà tal-Istat.

Memorandum Ġurnalistu Investigativ Generali professjonali, f'isem

Pierre Calleja – Ġurnalist u Whistleblower, biex jintuża bħala dokument formali quddiem kwalunkwe awtorità (lokali, Ewropea, jew internazzjonali).

MEMORANDUM ĠENERALI DWAR ILPROTEZZJONI TA' WHISTLEBLOWERS U LABBUŻ TA' POTER – KAŻ TA' PIERRE CALLEJA (MALTA) BL-GHAJNUNA TA RONALD GALEA EKS CEO

Dan il-Memorandum Ġenerali qed jiġi pprezentat minn **Pierre Calleja**, ġurnalist investigattiv u whistleblower, kif ukoll **Leader ta' Doninu (Malta) International**, b'rabta ma' serje ta' fatti dokumentati li juru **abbuż ta' poter, ksur tal-liġi u tentattivi biex jiġi mċaħħad mid-drittijiet fundamentali tiegħu u ta' oħrajn** li taw informazzjoni dwar każijiet ta' korruzzjoni u amministrazzjoni hażina fi hdan istituzzjonijiet pubbliċi Maltin. bhal (Ronald Galea Eks Ceo, It Tabib Dr Silvio Grixti, Tabib iehor Dr Driss u hafna u hafna oħrajn, fosthom ekx Haddiema)

Status u Protezzjoni Legali ta' Whistleblower

Skont il-**Whistleblower Protection Act (Kap. 527 tal-Liġijiet ta' Malta)**, u d-**Direttiva (UE) 2019/1937**, kwalunkwe persuna li tirrapporta b'mod onest u b'rieda tajba informazzjoni dwar **abbuż ta' poter, korruzzjoni jew ksur tal-liġi** għandha titqies bħala **persuna protetta**.

Il-liġi tipprojbixxi kull forma ta' vendikazzjoni, intimidazzjoni jew fastidju kontra whistleblowers, inkluż:

- It-theddid, atti ta' diskriminazzjoni jew pressjoni.
- Rapport f'oloz jew ksur tad-dejta personali biex jintimida jew jiddiskredita l-persuna.
- Użu hażin ta' istituzzjonijiet pubbliċi biex jinkiser il-libertà tal-espressjoni u l-ġurnaliżmu.

Fatti Ewlenin u Sitwazzjoni Preżenti

Ir-rwol ta' Pierre Calleja

Pierre Calleja wettaq xogħol ta' ġurnaliżmu investigattiv fejn kixef evidenza ta' **korruzzjoni, abbuż ta' fondi pubblici, direct orders illegali, u nuqqas ta' rispettt lejn persuni b'diżabilità.**

Dawn ir-rapporti ġew dokumentati u mibgħuta **lill-Ombudsman, lillawtoritajiet tal-Istat, u lill-istituzzjonijiet Ewropej.**

Vendikazzjoni u Abbuż ta' Poder

Wara li l-informazzjoni ġiet ippubblikata u kkomunikata b'mod legittimu, ġew osservati dawn l-atti:

- **Il-Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji (CVO), Jesmond Saliba,** allegatament uża l-pożizzjoni tiegħu biex jhedded, iċaħħad u jprova jalaq **halq il-ġurnalist u jxandar allegazzjonijiet foloz** kontra l-ġurnalist.
- **L-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali,** permezz ta' **Dr Julian Farrugia,** intbagħtet **ittra f'isem il-Kummissarju Saliba** li fiha ġew imsemmija allegazzjonijiet bla bażi legali, mingħajr ma saret verifika fattwali tal-evidenza.
- Wara li dawn il-passi fallew minn Saliba, **ġie involut il-Korp talPulizija** fejn ġie miftuħ rapport falz biex jittiehed azzjoni kontra Pierre Calleja.
- L-istess ġurnalist ġie **interrogat minn distrett numru 2 talPulizija,** minkejja li l-provi kollha juru li l-“fastidju” jew “biża” allegat kien riżultat ta' azzjonijiet tal-istess Kummissarju Saliba u li holloqhom hu stess.

Nuqqas ta' Relazzjoni mill-Ombudsman

Għalkemm ġew sottomessi **numru ta' ilmenti u emails** b'evidenza ċara ta' abbuż u ksur tal-liġi, **l-Uffiċċju tal-Ombudsman** ma wiegħebx u lanqas ma ħa passi inizjali, minkejja li sar **acknowledgment elettroniku** li l-ilmenti ġew riċevuti.

Responsabbiltà tal-Awtoritajiet

1. **Il-Korp tal-Pulizija ta' Malta** għandu obbligu taħt il-liġi u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE li:

- Iħares u jipproteġi whistleblowers kontra vendikazzjoni. ◦ Iżomm investigazzjonijiet ġusti, trasparenti u imparzjali.
- Ma jużax riżorsi pubbliċi biex jalaq halq jew jbeżża' ġurnalist li qed jagħmel xogħlu.

2. **Il-Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji**

għandu jopera biss skont il-poteri mogħtija taħt **Kap. 492 tal-Liġijiet ta' Malta**, u **ma għandux** jindaħal jew jikkontrolla attivitajiet ta' **ġurnaliżmu jew whistleblowing**, li huma protetti taħt **il-libertà ta' espressjoni** (Art. 41 tal-Kostituzzjoni) u Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem (ECHR).

Doninu (Malta) International u l-Konformità mal-Liġi

Doninu (Malta) International ma taħdimx bħala entità finanzjarja jew kummerċjali u għalhekk **ma taqax taħt l-obbligu ta' reġistrazzjoni obligatorja** mal-CVO taħt Kap. 492.

Il-ħidma tagħha hija bbażata fuq Karita pura ta' **solidarjetà, ġurnaliżmu investigattiv u għajnuna diretta lill-persuni vulnerabbli**, li kollha huma protetti taħt:

- **Art. 12 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE** (libertà ta' assoċjazzjoni);
- **Art. 10 tal-ECHR** (libertà ta' espressjoni);

- **Art. 22 tal-Kostituzzjoni ta' Malta** (libertà tal-assoċjazzjoni u volontarjat).

6. Talbiet u Rakkomandazzjonijiet

1. Jiġi **rkuprat u applikati il-protezzjoni legali** lil Pierre Calleja u lil kull whistleblower ieħor marbut ma' dawn il-każijiet.
2. Tiġi magħmula **inkjesta indipendenti** dwar l-abbuż ta' poter allegat mill-Kummissarju CVO u kwalunkwe involviment ta' uffiċjali pubbliċi oħra.
3. Il-Pulizija u l-Ombudsman għandhom **jirrevedu b'urgenza** l-każijiet kollha marbuta ma' dawn il-fatti. (Jew jekk irriedu gbarna kolloxx ahna f'raport il-fuq minn 800 mitt pagna, bl-inkluzjoni tal-provi kollha.
4. L-istat Malti għandu **jassigura li ma jkunx hemm vendikazzjoni** kontra ġurnalisti jew attivisti li qed jagħmlu xogħol ta' trasparenza u ġustizzja soċjali.

Konklużjoni

Dan il-Memorandum jitressaq biex jikkonferma li l-azzjonijiet imsemmija kontra ġurnalist u whistleblower jikkostitwixxu **ksur serju tal-prinċipji tal-liġi, tal-libertà tal-espressjoni u tal-protezzjoni ta' persuni vulnerabbli.**

Kull tentattiv biex jintimida jew jiġi msikket ġurnalist li qed jikxef il-verità jmur kontra l-valuri fundamentali ta' stat demokratiku.

Pierre Calleja
Ġurnalist u Whistleblower
Leader ta
Doninu (Malta) International